ऋषेर्दुर्वाससः पुरुषर्षभोदशरथः ॥ एवंतेश्रुतंइतिरहस्यं त्वयानक्वचिद्वक्तव्यमित्यर्थः ॥१५॥ तस्यलोकपालस्य दशरथस्य वाक्यंनानृतंकार्यमिति ॥ सुसमाहितः सावधान चित्तोभविष्यामीतिमेदर्शनं संकल्पः ॥ १६॥ यदेवमतःसर्वथेति ॥ तवाग्रेनवक्तव्यं॥ रहस्यश्रवणेऽत्युत्कटश्रद्धारहितस्येत्यर्थः ॥ श्रद्धायांतुवक्ष्यामीत्याह यदितेइति ॥ लक्ष्मणस्य परमाप्तत्वाद्राजपुत्रत्वाच्च जनसन्निधावेव नरेंद्रेणप्रतिषेधाच्चदुःखितदुःखनिवारणाय रहस्यप्रकटनेपि नदोषइतिसुमंत्राशयः ॥१७ ॥ पुनस्तदेवाह यद्यपीति ॥ यद्यपिनरेंद्रेणरहस्यमप्रकाश्यमित्युक्तं तथापिकथनयोग्येकाले एकस्यनिकटेउदाहरिष्यामि एवंज्ञात्वा दुःखंनकार्यमित्याह ॥ दैवंहीति ॥ येनदैवेनेदृशंदुःखंप्राप्तं तद्दैवंदुर

ऋषेस्तुवचनंश्रुत्वामामाहपुरुषर्षभः॥ सूतनक्वचिदेवंतेवक्तव्यंजनसन्निधौ ॥ १५॥ तस्याहंलोकपालस्यवाक्यंतत्सुसमाहितः॥ नैवजात्वनृतंकुर्यामितिमेसौम्यदर्शनं॥ १६॥ सर्वथैवनवक्तव्यंमयासौम्यतवाग्रतः ॥ यदितेश्रवणेश्रद्धाश्रूयतांरघुनंदन॥ १७॥ यद्यप्यहंनरेंद्रेणरहस्यंश्रावितंपुरा॥ तथाप्युदाहरिष्यामिदैवंहिदुरतिक्रमं॥ १८॥ येनेदमीदृशंप्राप्तंदुःखंशोकसमन्वितं॥ नत्वयाभरतस्याग्रेशत्रुघ्नस्यापिसन्निधौ ॥ १९ ॥ तच्छ्रुत्वाभाषितंतस्यगंभीरार्थपदंमहत्॥ तथ्यंब्रूहीतिसौमित्रिःसुतंतंवाक्यमब्रवीत्॥ २० ॥ इत्यार्षेश्रीम० वा० उ० पंचाशःसर्गः॥ ५०॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥ तथासंचोदितःसूतोलक्ष्मणेनमहात्मना॥ तद्वाक्यमृषिणाप्रोक्तंव्याहर्तुमुपचक्रमे ॥ १ ॥ पुरानाम्नाहिदुर्वासाअत्रेःपुत्रोमहामुनिः ॥ वसिष्ठस्याश्रमेपुण्येवार्षिक्यंसमुवासह॥ २॥

तिक्रममितिज्ञात्वा शोकंत्यजेत्यर्थः ॥ दैवंहिसुमहद्भूतं येनेदमीदृशंप्राप्यमितिपाठे राज्ञाऽप्रकाश्यत्वोक्तौहेतुर्वैदेहीत्यादि ॥ येनदैवेन प्राचीनकर्मणा शोकसममीदृशंदुःखं त्वयाप्राप्यं प्रापणीयं तद्दैवंहियस्मात्सुमहद्भूतं केनापिदुःशकज्ञानमतोराज्ञाऽप्रकाश्यमुक्तं ॥ यदितुपूर्वंभवदादीनामग्रेउक्तंस्यात्तदास्यार्थस्यावश्यभावित्वज्ञानात्तवेदृशंदुःखंनस्यादितिकतकादयः ॥ अतोनत्वयाभरतादिसन्निधौवाच्यमितिशेषः ॥ १८ ॥ १९ ॥ गंभीरार्थपदं प्रागुक्तं सत्यं तथ्यं भाषितंश्रुत्वा सौमित्रिः शोकनिवृत्तयेतद्ब्रूहि विस्तरेणब्रूहीत्यब्रवीत् ॥ २० ॥ इतिरामाभिरामेश्रीरा० वा० उ० पंचाशःसर्गः ॥ ५० ॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥ अथतत्कथनं तथासंचोदितइति ॥ १ ॥ वार्षिक्यं वर्षासुभवं चातुर्मास्यनियममुद्दिश्योवास यतीनांवर्षाकालेभ्रमणनिषेधात् ॥ वार्षिकमासचतुष्टयमेकत्रैवस्थितवानित्यर्थः ॥ २ ॥